

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
สารบัญตาราง	๘
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2. ความหมาย แนวความคิดและหลักการของภาษีมูลค่าเพิ่ม	8
2.1 ความหมายของภาษีอากร	8
2.2 หลักภาษีอากรที่ดีกับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม	10
2.2.1 หลักความเป็นธรรม (Equity)	10
2.2.2 หลักความเป็นกลางในทางภาษี (Tax Neutrality)	14
2.2.3 หลักการอำนาจรายได้ (Productivity).....	15
2.2.4 หลักการยอมรับ (Acceptability).....	15
2.2.5 หลักความประหยัด (Economy).....	16
2.3 หลักการพื้นฐานของภาษีมูลค่าเพิ่ม	17
2.3.1 ภาษีการบริโภค (Consumption Tax)	17
2.3.2 ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax)	18
2.3.3 การผลักภาระภาษี (Shifting)	18
2.3.3.1 ความหมายของภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม	19
2.3.3.2 ประเภทของภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม	19
2.3.3.3 วิธีการผลักภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม	19

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.3.4 หลักอาณาเขต (Territory Principle)	20
2.3.5 อัตราภาษีคงที่หรือตามส่วน (Proportional Tax Rate)	21
2.3.6 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (Taxable Person)	21
2.3.7 การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม	21
2.3.8 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราเดียว	23
2.3.9 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มหลายอัตรา	23
2.3.10 การบรรเทาภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม	24
2.3.10.1 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราร้อยละ 0	26
2.3.10.2 การยกเว้นการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม	26
2.3.10.3 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราต่ำ	29
2.4 คำจำกัดความของยาเสพติด	30
2.4.1 คำจำกัดความของยาเสพติด	30
2.4.1.1 ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน	30
2.4.1.2 ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510	30
2.4.1.3 ตามองค์การอาหารและยาของสหรัฐอเมริกา	31
2.4.1.4 ตามองค์การอนามัยโลก	31
2.4.2 คำจำกัดความของยาสมุนไพร	32
2.4.2.1 ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน	32
2.4.2.2 ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510	32
2.4.2.3 ตามองค์การอนามัยโลก	32
2.5 นโยบายของรัฐ	33
2.5.1 ด้านการสาธารณสุข	33
2.5.2 ด้านยา	34
2.5.2.1 นโยบายแห่งชาติด้านยาและยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ ยาแห่งชาติ	34
2.5.2.2 บัญชียาหลักแห่งชาติ	35
2.5.2.3 บัญชียาจากสมุนไพร	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.6 การควบคุมราคายาโรครตามองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการพัฒนา.....	37
3. การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยาโรครตามประมวลรัษฎากร	39
3.1 วิวัฒนาการของการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยาโรคร	39
3.2 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยาโรครตามประมวลรัษฎากร	42
3.2.1 กิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม	43
3.2.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มยาโรคร	45
3.2.3 กิจการที่ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม	46
3.2.4 กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	47
3.2.4.1 ประเภทกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	47
3.2.4.2 กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	51
3.2.5 ฐานภาษีมูลค่าเพิ่มยาโรคร	51
3.2.6 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มยาโรคร	52
3.2.7 การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มยาโรคร	52
3.2.8 การควบคุมราคาและการเข้าถึงยาโรคร	53
3.2.8.1 การควบคุมราคายาโรคร	53
3.2.8.2 การควบคุมการเข้าถึงยาโรคร	54
4. การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยาโรครตามกฎหมายต่างประเทศ	56
4.1 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยาโรครของประเทศอังกฤษ	56
4.1.1 กิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม	58
4.1.2 กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	59
4.1.3 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม	60
4.1.4 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยาโรคร	62
4.1.5 การควบคุมราคาและการเข้าถึงยาโรคร	65
4.2 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยาโรครของประเทศแคนาดา	66
4.2.1 กิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม	67
4.2.2 กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.2.3 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม	68
4.2.4 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรค	70
4.2.5 การควบคุมราคาและการเข้าถึงยารักษาโรค	72
4.3 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคของประเทศออสเตรเลีย	73
4.3.1 กิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม	73
4.3.2 กิจการที่ปลอดภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม (GST-free)	73
4.3.3 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม	75
4.3.4 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรค	75
4.3.5 การควบคุมราคาและการเข้าถึงยารักษาโรค	77
4.4 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคของประเทศเนเธอร์แลนด์	77
4.4.1 กิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม	78
4.4.2 กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	78
4.4.3 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม	79
4.4.4 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรค	80
4.4.5 การควบคุมราคาและการเข้าถึงยารักษาโรค	81
4.5 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคของประเทศสวีเดน	82
4.5.1 กิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม	82
4.5.2 กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	83
4.5.3 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม	83
4.5.4 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรค	84
4.5.5 การควบคุมราคาและการเข้าถึงยารักษาโรค	85
4.6 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคของประเทศไทย	85
4.6.1 กิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม	86
4.6.2 กิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	86
4.6.3 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม	88
4.6.4 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรค	90
4.6.5 การควบคุมราคาและการเข้าถึงยารักษาโรค	90

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคตามประมวลรัษฎากร และกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มของต่างประเทศ และปัญหาความเหมาะสมในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรค	91
5.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคตามประมวลรัษฎากรและกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มของต่างประเทศ	91
5.2 ปัญหาความเหมาะสมในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรค	95
5.2.1 เปรียบเทียบกับหลักภาษีอากรที่ดี	95
5.2.1.1 หลักความเป็นธรรม	95
5.2.1.2 หลักความเป็นกลางในทางภาษี	97
5.2.1.3 หลักอำนาจรายได้	99
5.2.1.4 หลักการยอมรับ	100
5.2.1.5 หลักความประหยัด	100
5.2.2 ปัญหาเรื่องภาระภาษีแฝงในยารักษาโรคที่เป็นพืชสมุนไพรและยารักษาโรคที่ได้รับการจ่ายจากสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล	101
5.2.2.1 ปัญหาเรื่องภาระภาษีแฝงในยารักษาโรคที่เป็นพืชสมุนไพร	101
5.2.2.2 ปัญหาเรื่องภาระภาษีแฝงในยารักษาโรคที่ได้รับการจ่ายจากสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล	101
5.2.3 ปัญหาเรื่องวิธีการบรรเทาภาระภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรค	102
5.2.3.1 การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรค	104
5.2.3.2 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคอัตราร้อยละ 0	107
5.2.3.3 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคอัตราต่ำ	109
5.2.4 ปัญหาเรื่องความเหมาะสมในขั้นตอนของการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคอัตราร้อยละ 0	111
5.2.4.1 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคอัตราร้อยละ 0 ในขั้นตอนของผู้ขายวัตถุดิบยารักษาโรค	111

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5.2.4.2 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคอัตราร้อยละ 0 ในชั้นตอนของโรงงานผลิตยารักษาโรค	113
5.2.4.3 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคอัตราร้อยละ 0 ในชั้นตอนของผู้ประกอบการขายยารักษาโรค	115
5.2.5 ผลกระทบต่อรายได้ของรัฐในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ยารักษาโรคอัตราร้อยละ 0 เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติการจัดเก็บภาษี มูลค่าเพิ่มการขายปลีกยารักษาโรคและเครื่องสำอางของกรม สรรพากร ตั้งแต่ปีภาษี 2548 จนถึงปีภาษี 2554	117
5.2.5.1 ผลกระทบต่อรายได้ภาษีอากรของรัฐในการจัดเก็บ ภาษีมูลค่าเพิ่มยารักษาโรคอัตราร้อยละ 0 เมื่อเปรียบเทียบกับ สถิติการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มการขายปลีกยารักษาโรค และเครื่องสำอางของกรมสรรพากรตั้งแต่ปีภาษี 2548 จนถึงปีภาษี 2554	120
5.2.5.2 ผลกระทบต่อรายได้ของรัฐในการคืนภาษีซื้อให้แก่ ผู้ประกอบการขายยารักษาโรค เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติ การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มการขายปลีกยารักษาโรคและ เครื่องสำอางของกรมสรรพากร ตั้งแต่ปีภาษี 2548 จนถึง ปีภาษี 2554	122
5.2.6 ปัญหาในเรื่องคำจำกัดความและขอบเขตของยารักษาโรค	126
5.2.6.1 ปัญหาเรื่องคำจำกัดความ	126
1) ยา	126
2) ยาสมุนไพร	128
5.2.6.2 ขอบเขตของยารักษาโรค	128
5.2.7 ปัญหาเรื่องการควบคุมราคาและการเข้าถึงยารักษาโรค	129
5.2.7.1 ปัญหาการควบคุมราคายารักษาโรค	129
5.2.7.2 ปัญหาการควบคุมการเข้าถึงยารักษาโรค	131

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	135
6.1 บทสรุป	135
6.2 ข้อเสนอแนะ	141
บรรณานุกรม	143
ประวัติผู้เขียน	157

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
5.1 เปรียบเทียบการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราร้อยละ 0 และการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราร้อยละ 0 ในชั้นตอนของบุคคล และ การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราร้อยละ 0 ในชั้นตอนของบุคคล	103
5.2 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มบุคคลอัตราร้อยละ 0 ในชั้นตอนของผู้ขาย วัตถุดิบบุคคลอัตราร้อยละ 0 112	112
5.3 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มบุคคลอัตราร้อยละ 0 ในชั้นตอนของโรงงาน ผลิตบุคคลอัตราร้อยละ 0 113	113
5.4 การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มบุคคลอัตราร้อยละ 0 ในชั้นตอนของ ผู้ประกอบการขายบุคคลอัตราร้อยละ 0 115	115
5.5 สถิติการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มการขายปลีกและเครื่องสำอางของกรมสรรพากร ตั้งแต่ปีภาษี 2548 จนถึงปีภาษี 2554 118	118
5.6 เปรียบเทียบสถิติการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มการขายปลีกบุคคลอัตราร้อยละ 0 และ เครื่องสำอางของกรมสรรพากร ตั้งแต่ปีภาษี 2548 จนถึงปีภาษี 2554 กับรายได้ จากภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งหมดและภาษีอากรทุกประเภทในแต่ละปีภาษี 120	120
5.7 เปรียบเทียบภาษีซื้อการขายปลีกบุคคลอัตราร้อยละ 0 และเครื่องสำอางของกรมสรรพากร ตั้งแต่ปีภาษี 2548 จนถึงปีภาษี 2554 กับรายได้จากภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งหมดและ ภาษีอากรทุกประเภทในแต่ละปีภาษี 123	123